

NYHETER FRÅN GALAXEN- VERKSAMHETEN

Information från Galaxen om
rehabilitering och prevention
Nr. 2 2007

Hög profil i arbetsmiljöfrågor
Ljuset kommer från Sandviken
En (både) vanlig och ovanlig man
Nu kommer glasbranschen

Galaxen fortsätter växa

Nu är det bara en kort tid kvar av 2007 och börjar bli dags att summera. Galaxen har fortsatt att växa. Nästan två tusen personer har fått möjlighet att återgå i arbete med hjälp av en galaxenanställning. Det är fantastiskt och beror dels på god byggkonjunktur men även på stor arbetsinsats från regionbolagen. Även inom preventionsområdet har Galaxen utvecklats. Vi har utbildat cirka femton preventionsinformatörer i regionbolagen som i sin tur påbörjat utbildningar för yrkesarbetare i hela landet.

Vi har fått uppdrag av Bravida att utbilda alla deras mer än fem tusen yrkesarbetare i praktisk ergonomi och prevention. Våra regionala preventionsinformatörer har hittills haft kurser för ungefär en femtedel av dessa. De skriftliga utvärderingarna av utbildningen har varit mycket positiva, men visst kan vi bli ännu bättre.

Framförallt behöver vi nå fler. Vi behöver nå de anställda på övriga företag med detta budskap. Vi har även arbetat med ett teknikutvecklingsprojekt med medel från AFA och hunnit med ett idéseminarium om tryckluft och vakuum samt ett antal undersökningar av olika arbetsmoment. Detta kommer att utvidgas i del två och vi planerar att undersöka cirka

hundra personer och ett tiotal olika arbetsmoment, för att få en bättre uppfattning om hur belastande olika arbetsuppgifter är i byggbranschen. Detta ger en god grund att stå på inför fortsättningen av teknikutvecklingsprojektet och även andra framtida projekt.

För vårt samarbete med AMS gäller – nytt år, ny organisation. Den nya sammanhållna Arbetsförmedlingen blir vår partner i fortsättningen då länsarbetsnämnderna försvinner. AMS har utarbetat en plan för hur detta ska fungera gentemot Galaxen i framtiden. Även de länsvisa anpassningsgrupperna för byggbranschen kommer att beröras.

Vi har under hösten fört diskussioner med parterna, AMS och Försäkringskassan centralt om hur de ser på medverkan i framtiden. Det ser ut att bli färre anpassningsgrupper men minst en i varje region och FK är inställd på att medverka i högre utsträckning.

Det är en föränderlig omvärld men att anpassa sig till nya förhållanden har alltid varit en av byggbranschens starka sidor och det gäller även för Galaxen.

Berndt Stenlund
VD CentralGalaxen Bygg AB

Redaktion: Roland Öqvist, tel: 0708-28 87 96 roland@expomarketing.se

Annonser: Jessica Eklöf, tel: 0702-68 98 16 jessica@expomarketing.se

Ansvarig utgivare: Berndt Stenlund, Tel 08-656 07 01.

Mailadress Berndt.Stenlund@galaxenbygg.se

Redaktionsråd: CentralGalaxens stab och redaktören.

CGB CentralGalaxen Bygg AB, tel: 08-656 07 00

OBS! Tidningen förbehåller sig rätten att inte ta in annonser utan redaktionsrådets godkännande.

ANNONSPRISER OCH ANNONSFORMAT

1/1-sida:	180 x 270 mm. 11 500 :-
1/2-sida:	180 x 135 mm. Liggande 90 x 270 mm. Stående 6 500:-
1/4-sida:	90 x 135 mm. Stående 65 x 180 mm. Liggande 4 500:-
1/8-sida:	45 x 135 mm. Stående 90 x 45 mm. Liggande 2 800:-

Bilaga i tidningen:

Kontakta redaktionen för offert.

Annonsmaterial:

Digitalt Högupplöst PDF eller EPS.

Skickas till:

roland@expomarketing.se

Annonsmaterial till redaktionen cirka tre veckor före utgivningsvecka.

Tekniska upplysningar:

Format: A4, 210 x 297 mm.

Sidantal. 16 sid.

Färg: 4 färger

Kontakta oss på CentralGalaxen:

Berndt Stenlund:

08-656 07 01, 0708-255 255.

Berndt.Stenlund@galaxenbygg.se

Sven Roos:

08-656 07 03, 070-386 07 03.

Sven.Roos@galaxenbygg.se

Henri Leray:

08-656 07 49, 076-807 28 80.

Henri.Leray@galaxenbygg.se

Maud Herré:

08-656 07 00, 0733-400 441.

maud.herre@galaxenbygg.se

OBS! NY ADRESS!

Gustavslundsvägen 34

167 51 Bromma

T-bana och tvärbanan station Alvik

- Vår ambition är att utbilda och utveckla vår personal, säger Bengt Bergqvist Vd på Galaxen Region Öst.

FORTSATT UTVECKLING I STOCKHOLMS- REGIONEN

Region Öst är en av Galaxenorganisationens största och innefattar Stockholm, Uppsala och Gotland.

Region Öst är just nu inne i en mycket dynamisk period och det byggs så det knakar.

Galaxen Region Öst har sedan ett drygt halvår även en ny vd. Bengt Bergqvist heter han och vi hann med en kort presentation av honom i vårt förra nummer i våras. Nu har han hunnit värma upp chefsstolen och kommit i gång med jobbet.

- Jag hade ju en ganska bra bild av Galaxens verksamhet efter min tid på arbetsförmedlingen, menar Bengt Bergqvist. Så det var väl inte så mycket som överraskade, men det är klart att jag börjar känna mig mer hemtam nu.

Verksamheten har nu utvidgats, man har anställt nya handläggare

och man har ökat kvaliteten på verksamheten.

- Handläggarna får nu ta hela ansvaret för processen från anställning till avslut av anställning och det har inneburit att vi har behövt anställa fler handläggare än förut.

Ambitionen just nu är att alla ska kunna göra Praktisk Ergonomi Analys och alla ska få en duvning av Henri Leray på CentralGalaxen för att friska upp sina kunskaper i ämnet.

Dessutom är man vid vårt besök just igång med att genomföra en utbildning i professionell samtalsmetodik i samarbete med Region Väst.

- Det är ett led i vår ambition att utbilda och utveckla vår personal, säger Bengt Bergqvist, som även antyder fler utbildningssatsningar.

I nuläget har Galaxen Region Öst drygt 400 Galaxare i verksamhet och man har fyra ärenden i veckan i anpassningsgruppen i Stockholms län. För närvarande planerar Bengt inga större förändringar i verksamheten.

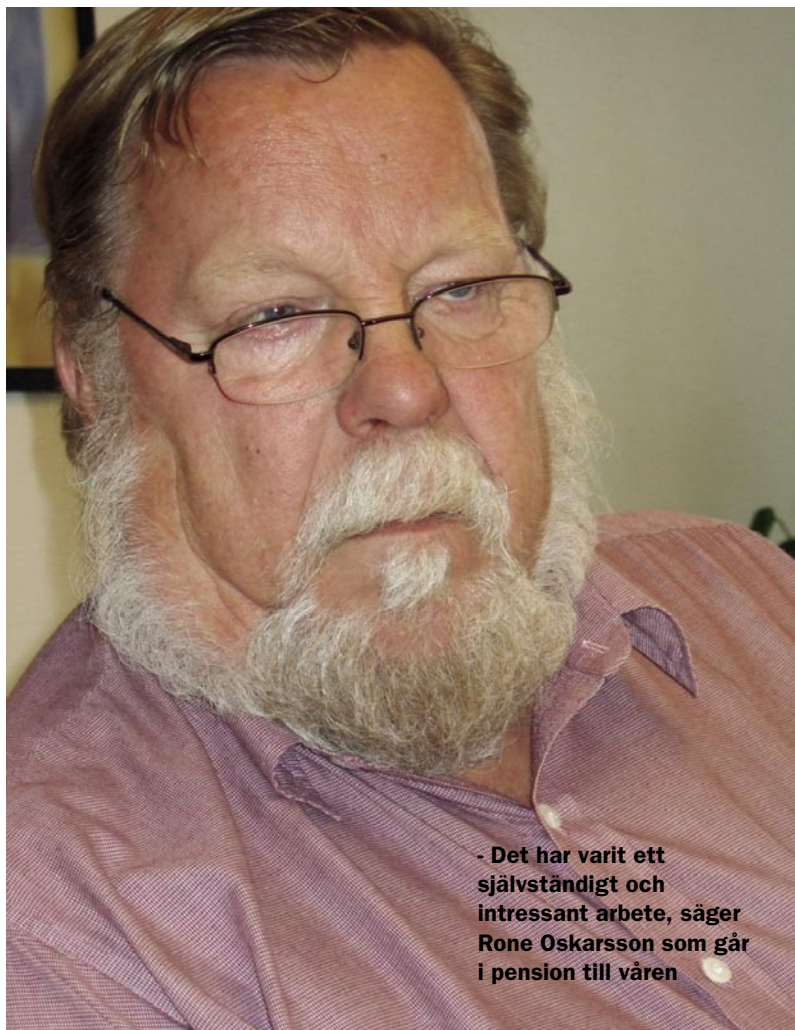
Han tycker att man nu har den kapacitet man behöver och det nu gäller att fortsätta utvecklingen av de anställda och koncentrera på preventionsarbetet och de praktiska ergonomiuppföljningarna.

- Det vore dock bra om vi längre fram även kunde komma in på skolorna, tycker han. Det gäller att tidigt kunna påverka attityderna hos dem som kommer att arbeta i byggbranschen. Då skulle mycket vara vunnet.

Hur den nya organiseringen av arbetsförmedlingen kommer att påverka samarbetet i praktiken är Bengt Bergqvist något skeptisk till.

- Arbetsförmedlingens budget skärs ner med 500 miljoner, det är självklart att det kommer att få konsekvenser även för vårt arbete, menar han. Men vill ändå hoppas på det bästa.

Rune i Uppsala går i pension

- Det har varit ett självständigt och intressant arbete, säger Rune Oscarsson som går i pension till våren

En klippa i Galaxens arbete i Uppsalatrakten har länge varit Rune Oscarsson. I maj nästa år fyller Rune 65 år och går i vä förtjänt pension. Han började i byggbranschen

i början på 60-talet som betongare, men drabbades av förslitningsskador i nacken. Efter tre års sjukskrivning blev det 1989 jobb som handläggare i Galaxen.

- Det har varit ett kul jobb, berättar han. I början trodde jag att allt det administrativa skulle vara besvärligt, men det har gått bra det också.

Jag har även fått ha mycket kontakt med människor och numera känner man ju de flesta. Vilket bygge man än kommer på så känner man igen folk.

Det har varit ett självständigt och intressant arbete och man har förmånen att lägga upp sitt jobb själv, det uppskattar jag.

Helt sysslolös kommer dock Rune Oscarsson inte att vara när han lämnar galaxenjobbet. Tillsammans med sin son driver han en hästgård utanför Kumla i Närke och det ska byggas lite hus och fixas lite hemma. Dessutom vill han ut och resa tillsammans med sin sambo.

- Det finns lite att lägga händerna på framöver, men jag känner av nacken när jag försöker jobba med armarna över huvudet. Man märker sina begränsningar när man är i min ålder säger Rune.

Tre profiler i Region Öst

Lennart Lantz är 53 år och har arbetat som handläggare på Galaxen region Öst sedan oktober år 2002. Efter 34 år som träarbetaren inom byggbranschen sade ryggen tvärstopp. -Diskbråck. Det blev akut operation i ländryggen. Operationen gick bra och för första gången på 15 år fick jag sova en hel natt. Lennart började på bygge direkt efter nian och berättar att när han började på Galaxen som handläggare var han ganska vilse i pannkakan. Allt var nytt och inte det jobb han var van vid. -Men man utvecklar sig, jag hade ju haft en del fackliga uppdrag så jag var inte helt främmande för pappersarbete. Jag gick en utbildning i kollektivförsäkringar som Byggnads hade och det har jag fortfarande nytta av. Men det tar nog ett år innan man blir en bra handläggare, menar han. Lennart efterlyser också en certifierad handledarutbildning för handläggarna som ett bevis på den kompetens man har.

Hans jobb nu består i att vara handläggare och uppföljare för Gotland. Dessutom har han hand om administration och ekonomi för Stockholm, Uppsala och Gotland.

-- Byggarbetare kan faktiskt ställa om när det behövs, säger Lennart Lantz. Men utan Galaxen hade jag nog inte suttit här nu. Kanske inte haft något jobb överhuvudtaget.

Amie Norrman är helt ny på jobbet som handläggare. Ursprungligen kommer hon från Malmö där hon arbetade som målare, men när axlarna sade stopp efter några år blev hon sjukskriven.

- Sjukskriven och åter sjukskriven i två långa år. Jag väntade på en magnetröntgen men inget hände, berättar Amie. Efter att ha träffat en kille som bodde i Stockholm flyttade hon så småningom upp hit. Hon hade tidigare hört talas om Galaxen och fick kontakt med en byggarbetsförmedlare som kunde rekommendera henne. Till hennes meriter hör att hon även har studerat till och arbetat som friskvårdskonsulent. Tillsammans med jobbet som målare blir det en utmärkt bakgrund för en handläggare på Galaxen.

Hon verkar inte heller särskilt orolig inför sina kommande arbetsuppgifter. -Jag tycker om att arbeta med människor, säger hon. Och jag gillade även jargongen på byggarbetsplatserna, den var rak och tydlig och jag älskar att prata inför grupp. Mitt enda problem är hur jag ska lära mig hitta i Stockholm, jag känner inte till stan ännu, men det ordnar sig säkert. Hon stannar alldeles säkert kvar här i stan nu. Det är bara att gratulera Region Öst för det beslutet.

I likhet med Lennart Lantz var det även för **Lars Wernqvist** diskbråck som avslutade jobbet som träarbetare i byggindustrin. - Det började år 2000. Jag kunde inte hålla balansen, kunde ramla omkull på gatan, minns han. Tre år senare fick han sin operation då man stelopererade 3 kotor i ryggen. Lars satsade då på att börja plugga in både juridik och tog datakörkort på rekordtid för att kunna arbeta som byggbesiktningsman. Ambitionen var dessvärre alldeles för hög, vilket slutade med att han gick in väggen.

Lars Wernqvist hade haft kontakt med Galaxen tidigare och fick börja arbetsträna för att så småningom, i juni i år, börja som handläggare i Region Öst. -Jag trivs mycket bra med jobbet och är ute och besöker gubbarna eller håller telefonkontakt med dem. Gör resultatuppföljning inför omförhandlingar om lönebidraget och mycket mer. Det är oftast ryggar, knän och axlar som är slut på dem han får hand om, men även socialmedicinska skäl förekommer. Nu ska han sätta sig in i första delen av preventionsutbildningen. - Preventionsarbete tror jag är nödvändigt, men det gäller att vi kan det också, att bara jobba med rehabilitering av redan skadade räcker inte.

EN (BÅDE) VANLIG OCH OVANLIG MAN

Lars Bjärelid är en vanlig och ovanlig man. Han går omkring med en annan människas hjärta i kroppen i stället för sitt gamla utslitna. Ett hjärta som pickar som det ska och gör att han fungerar lika bra som vem som helst.

Till att börja med då han 1975 började som snickare efter gymnasiet, märktes ingenting, men 1999 då kom de första tecknen på att allt inte stod rätt till.

- Jag började tappa kraft, orkade ingenting, berättar han. Man undersökte mig och jag fick en pacemaker inopererad. den fungerade utmärkt i tio - elva månader, men sen blev det likadant igen.

- Jag tänkte vad är det som händer i kroppen egentligen? Jag kände mig inte sjuk direkt, men matt och orkeslös. Jag har för övrigt aldrig sett mig själv som sjuk under hela den här processen, menar Lars.

I dag arbetar Lars Bjärelid med att på datorn göra konstruktionsritningar till det mesta på ett bygge.

Han hamnade på Huddinge och fick en slags bandspelare som skulle registrera hur hjärtat slog och återgick till jobbet. Men det blev ingen succé. Han fick hjärtflimmer och fick åka ambulans till Huddinge sjukhus igen. Där låg han inne en vecka och transplantation kom på tal. - Jag var aldrig orolig, jag gav mig bara tusan på att jag skulle bli bra. Något annat alternativ fanns inte. Nästa vända blev till Sahlgrenska i Göteborg för utredning, men ansågs inte för att vara tillräckligt sjuk för en transplantation. Sedan var Lars hemma någon månad och blev bara sämre. Då blev han uppsatt på listan för

transplantation.

- Jag fattade nog inte hur dålig jag var. Jag har hela tiden strävat fram emot ljuset i tunneln, säger Lars.

Så blev det operation så småningom, i april 2001 och efter fem veckor var han hemma igen, med ett sprillans nytt hjärta i kroppen. Läkaren hade efter bytet sagt till Lars att hans gamla hjärta såg ut som en utsliten plastpåse, så det var antagligen i grevens tid, kan man tänka.

- Då började den värsta tiden, minns han. Jag trivdes mycket bra med att vara snickare och jag jobbade ihop med ett bra gäng. Jag fick veta att en sorts

svampsporer, som trivs i en byggnadsarbetares arbetsmiljö, kan vara skadlig för mig pga immundämpande mediciner, vilket gjorde byggjobb omöjligt.

Lars fick möjligheten att gå en ett-årig AMU-utbildning i Södertälje där han bland annat fick kunskaper i att rita med AutoCad. Läget inom byggbranschen var vid den tidpunkten inte på topp, men Lars fick ändå en praktikplats på tre månader på ett företag.

- Det var väl okey, men jag kände att det inte skulle leda någonstans, så jag sökte själv jobb, ringde runt till arkitektbyråer och liknande, men det gav inget. Det var helkört på marknaden så läget var desperat. Gert Axtelius på Galaxen Öst fixade då en galaxenanställning, men på det företag där Lars nu arbetar som konstruktör, KE-Gruppen AB.

- Att Galaxen kunde gå in och göra det här var helt fantastiskt. Det vände hela grejen, minns Lars. Utan dem vet jag inte hur det hade gått. Att fixa sånt själv är inte så lätt.

I dag arbetar han med att på datorn göra konstruktionsritningar till det mesta på ett bygge. På senare tid har det varit många köpcentrum, bland annat har han ritat delar av ombyggnaden av Vällingby centrum. Han menar också att hans bakgrund som snickare är honom till stor nytta.

I övrigt mår han jättebra med sitt nya hjärta. Han får äta medicin livet ut, men det är lätt att ta. Han joggar inte längre men spelar golf och lever ett helt vanligt normalt liv.

- Att Galaxen kunde gå in och göra det här var helt fantastiskt. Det vände hela grejen, minns Lars.

Navet i verksamheten

Järngänget är samlat. Roine Eriksson, Byggnads i Uppsala. Rune Oscarsson Galaxen. Stefan Larsson, Försäkringskassan och Anders Ragnarsson Länsarbetsnämnden.

Anpassningsgrupperna är själva navet i Galaxen-verksamheten. Hit kommer den som har drabbats av besvär eller en olyckshändelse som har gjort honom (det är mest män det handlar om) oförmögen att fortsätta sitt ordinarie arbete. Oftast har man en period av sjukskrivning bakom sig.

Till anpassningsgruppen kan man remitteras av Försäkringskassan, företaget eller arbetsförmedlingen. De flesta har genomgått en eller flera, läkarundersökningar som beskriver skadans omfattning. Anpassningsgrupperna är organiserade länsvis och består av representanter från Försäkringskassan, facket, arbetsgivare, arbetsförmedlingen och Galaxen. Den det gäller är också med på mötet.

Vi har gjort ett besök i Uppsala där Anpassningsgruppen just haft ett möte. Gruppen träffas en gång i månaden och hinner behandla upp till sex ärenden per gång. Denna gång handlade det om en byggnadsarbetare, 56 år gammal och med utsliten rygg som hade gått sjukskriven i ett och ett halvt år.

- Nu ska vi prova med en återgång till ett anpassat arbete hos hans gamla arbetsgivare, berättar Rune Oscarsson från Galaxen i Uppsala. Vi börjar med en kortare period med arbetsträning i tio dagar, går det bra så fortsätter vi med tre månader, sen får man se.

- Men han är även villig att ta ett annat jobb i någon annan bransch. En del har kunnat börja arbeta som instruktörer vid bygggymnasium eller blivit vaktmästare på något företag eller skola, säger Rune.

Löneläget är naturligtvis ett litet aber. En utlärare byggjobbare har ju en relativ bra lön och att byta ner sig, när man skiftar jobb, blir

naturligtvis ett problem.

- Men många som jag pratat med efter att de bytt till en annan bransch, säger att det faktiskt inte spelade så stor roll när de tog hänsyn till hur deras hälsa och välbefinnande förbättrats, berättar Rune Oscarsson.

Den omorganisation som nu väntar Försäkringskassan är man i Uppsala inte oroad över.

- Tvärtom tror vi att den kan innebära bättre resurser för verksamheten. Man hoppas att man i och med detta ska kunna jobba bättre över länsgränserna, menar Stefan Larsson, rehabiliteringsutredare vid försäkringskassan i Uppsala län. Även arbetsförmedlingen står inför ombildningar, men Anders Ragnarsson, länsarbetsnämnden i Uppsala verkar inte orolig för detta.

- Satsningen på att ha regelrätta byggförmedlingar med en kontaktperson i varje län som kan byggbranschen, blir bra, menar han. Det kan ge bättre service både åt arbetsgivare och arbetstagare.

Alla i gruppen är mycket stolta över det resultat man åstadkommer. Man har aldrig legat under de 35 procent som räknas som målet för Galaxens verksamhet. Oftast långt över hävdar man.

Vad händer med anpassningsgrupperna efter nyår?

Länsarbetsnämnderna försvinner efter årsskifte och en ny sammanhållen organisation som ska heta Arbetsförmedlingen träder i kraft. Man har även sjösatt speciella byggförmedlingar på många platser i landet. Försäkringskassan har också omorganiserats och har mer fokus på att förkorta sjukskrivningstiderna.

Hur blir det då med deltagandet i byggbranschens anpassningsgrupper efter nyår? Vi räknar med att tjänstemän från de nybildade byggförmedlingarna kommer att bli AF's representanter i anpassningsgrupperna. Förmodligen kommer det att innebära att det blir färre anpassningsgrupper i landet.

Under hösten har vi på CentralGalaxen haft återkommande möten med parterna, AMS, LAN och Försäkringskassan om hur anpassningsgrupperna skall fungera efter nyår.

Ute i landet har man oroat sig för att en del av försäkringskassornas tjänstemän inte fått lov att delta i anpassningsarbetet längre, eftersom man prioriterar avstämningsmöten i stället. Efter kontakt med FK centralt beslutade vi att initiera möten med alla som berörs av anpassningsgrupperna. Diskussionerna har resulterat i att FK är beredd att medverka i byggbranschens anpassningsgrupper på en regelbunden basis men att detta förutsätter att man

skriver en överenskommelse med resten av dem som deltar i anpassningsverksamheten. Byggarbetsmarknadens parter är mycket positiva till fortsatta anpassningsgrupper och har bestämt att de ska skriva ett avtal där man är överens om att stödja anpassningsverksamheten i landet. I det tidigare avtalet var AMS en av undertecknarna men nu blir det arbetsgivarsidan och arbetstagersidan som tecknar ett avtal.

Dessutom kommer alla som ska delta i anpassningsgrupperna att skriva en överenskommelse om hur arbetet ska bedrivas. Detta kommer att kunna undertecknas av AF, FK, Parterna och CGB. Således blir anpassningsgrupperna i byggbranschen kvar efter nyår, men i nystöpt form.

Testning av byggelever

Vid byggymnasiet i Piteå startar man nu en undersökning av fyra slumpvis utvalda elever. Målet är att introducera begreppet arbetsmoment inom gymnasieutbildningen. Eleverna ska få genomföra ett antal arbetsmoment och då vara försedda med olika mätinstrument som pulsmätare med mera. Efter testet ska de få genomgå en muntlig test där de ska skatta sin upplevda ansträngning enligt den så kallade Borgskalan. Det är Henri Leray, verksamhetsansvarig för

prevention på Galaxen, som ska genomföra testet.
- Vi kommer att göra så att de får prova olika verktyg och utrustningar för att vi ska få veta vilka som är bäst för det specifika arbetsmomentet, berättar han. Målsättningen är att få fram ett byggymnasium som har, och kan rekommendera, riktig utrustning och verktyg i varje region.
- Har inte skolorna bra grejor är det som att köra en datautbildning utan datorer, menar Henri Leray.

Tommy Bergström vid Galaxen Region Norr som har lång

erfarenhet av arbete som lärare vid byggymnasier, kommer också att arbeta med testerna.
- Det är på skolorna som lärarna kan hjälpa till att forma eleverna så att de tänker på att jobba rätt med kroppen och att använda de ergonomiskt lämpliga redskapen och verktygen, säger han.

På många håll har man ju börjat observera att många av dagens byggelever inte verkar ha den fysiska kapacitet som behövs för att deras kroppar ska hålla ett helt yrkesliv.

Hög profil när det gäller arbetsmiljöfrågor

Jeanette Fredriksson ergonom och arbetsmiljöingenjör på Skanska.

Skanska är ett företag med en hög profil när det gäller arbetsmiljöfrågor. Eller för att citera en mening från Skanska hemsida: "Det är ingen lek att bygga. Det krävs proffs. Och proffs ställer krav. Krav på en säker arbetsplats. Och det jobbar vi på hela tiden".

Vi har träffat Jeanette Fredriksson som både arbetar som ergonom och arbetsmiljöingenjör på företaget.

S skanska är ett stort företag. Med 54 000 anställda i 9 länder varav 12 000 i Sverige. Att bedriva ett meningsfullt arbetsmiljöarbete är av förklarliga skäl ingen lätt uppgift. Men ambitionen och de höga målsättningarna finns onekligen. Att belastningsskador är mycket vanliga inom hela byggbranschen är ingen nyhet. Mycket ofta med lång sjukfrånvaro som följd.

Samtidigt är alla medvetna om att det finns mycket att vinna på att få ner skadorna. Både från företagen och från de anställda finns det en

önskan att det händer något.

- Samordningen mellan regionerna när det gäller ergonomifrågorna är inte lätt, menar Jeanette Fredriksson. Det är svårt att åstadkomma ett strukturerat arbetssätt inom ergonomi. Vi har kortare utbildningar, men de sker oftast punktvis. Frågan är, hur ska vi arbeta för att minska belastningsskadorna.

-Här på Skanska tittar vi på tre saker; Projektering, Produktion och Individ. Alla tre områdena spelar in och måste samordnas för

att arbetsmiljön och ergonomin ska bli optimal, säger Jeanette Fredriksson.

- Vid projekteringen är det viktigt med tidig planering samt att ta hänsyn till de ergonomiska riskerna. Nuvarande checklistor för arbetsmetoder och material håller på att utvecklas samtidigt som kompetensen hos arkitekter, konsulter och projektörer med flera inblandade i arbetsmiljöfrågor måste öka.
- I produktionen är det planeringen av arbetsmetoderna, organisationen, arbetsrotation, utformning av arbetsplatsen samt ergonomiskt riktade skyddsronder som ska fungera. Dessutom vill vi att skyddsombudens kunskaper och erfarenheter utnyttjas fullt ut.
- På individnivå handlar det dels om ett eget ansvar och utbildning. Alla ska ha frågan "Hur ska jag bete mig för att hålla ett helt yrkesliv i byggbranschen" i bakhuvudet.

- Kan vi genomföra allt detta på ett riktigt vis kan vi minska våra belastningsskador, få en god ergonomi och de anställda håller i ett långtidsperspektiv, menar Jeanette Fredriksson.

Jeanette jobbade som arbetsmiljösamordnare vid bygget av Öresundsbron när hon fick en förfrågan om att börja hos Skanska där hon arbetade i ett och ett halvt år. Där slutade hon för att gå en treårig utbildning till sjukgymnast, främst för att lära sig mer om hur människokroppen ser ut och fungerar. När hon var klar där hörde Skanska av sig igen och undrade om hon inte kunde återkomma. Och hon brinner verkligen för sin uppgift.

- Det finns verkligen en potential att förbättra arbetsmiljön. Det gäller bara att vara envis och ihärdig. En bättre arbetsmiljö är en riktig vinna-vinna-situation både för arbetsgivare och arbetstagare, menar Jeanette.

Hon har tillsammans med en kollega också fått möjlighet att påverka lärlingsutbildningen inom Skanska. Nu ska Galaxens bok om Prevention och Praktisk Ergonomi ingå som kursmaterial vid lärlingsutbildningen.

- Den blir ett mycket bra verktyg i utbildningen med sitt enkla pedagogiska upplägg, menar hon.

Må bättre med rätt sort ljus på jobbet.

Med rätt belysning får du en bländfri och skuggfri belysning som dessutom har en låg värmeutveckling och ger en säker arbetsmiljö.

Ser man bra, så jobbar man säkrare.

Det är viktigt att få en bra allmänbelysning. Rör man sig mellan ljus och mörka områden tar det några sekunder för ögat att anpassa sig och då är lätt olyckan framme. Använd takbelysning så långt det är möjligt för att undvika snubbelrisken med lösa kablar.

I god belysning går jobbet snabbare

Att gå från bristfällig belysning till god allmänbelysning kan produktiviteten öka med 5-10%

Det lönar sig att satsa på belysningen

Räkna ihop tiden man lägger ner på att ändra ljuset riktning för att inte bländas, underhållskostnader när belysningen inte fungerar osv. så svänger kalkylen dock rätt snart över till proffslampans fördel.

H FLEX[®]
Belysning för proffs

Industrigatan 12
548 31 HOVA
Te: 0506-188 90
E-post: info@hflect.se
Läs mer på: www.hflect.se

Nu kommer glasbranschen!

Glasbranschföreningen är nu anslutna till Galaxen med ett centralt avtal.

- Anledningen är enkel, säger föreningens Vd Per Sjöholt. Vi vill i vår bransch ha hjälp kring ergonomiska frågor, arbetsmiljö och prevention. Jag känner ju till Galaxens arbete sedan tidigare genom Bygghälsan och vår bransch är i mångt och mycket en typisk byggbransch. Så det var naturligt att vi kom med.

I glasbranschen förekommer till exempel många tunga lyft. Att få stora fönsterbågar på plats betyder mycket ofta konstiga arbetsställningar vilket innebär påfrestningar på rygg, armar och nacke. Dessutom är glas ett inte helt ofarligt material att hantera. Skärskador är vanliga, vanligen småsår, men allvarliga skador förekommer också. Materialet är tungt och vasst och användandet av handledsskydd

rekommenderas även inne på verkstaden.

- Vassa glasbitar som sticker ut kan skära djupt in i lårmuskeln till exempel. Eller ge hand- och handledsskador, det gäller att ha noga uppsikt, berättar Per Sjöholt.

Men det finns andra problem också. På bilglassidan är det lim och olika lösningsmedel som är ett faromoment.

- Vi har lagt ner mycket krut på att ta fram föreskrifter hur dessa ska hanteras, påpekar Per Sjöholt. Genom kollektivavtal har vi också krav på att arbetsgivaren ska vara ansluten till företagshälsan.

Det finns en glaslinje på bygggymnasierna och efter två års praktik kan eleverna kvittera ut sitt yrkesbevis. Man gör också hälsoundersökningar på alla lärlingar innan anställningen. Men Per Sjöholt skulle gärna

se att man i utbildningen skulle få mer kunskaper om arbetsmiljöfrågor och ergonomi. - Det är alldeles för lite, menar han. Man måste satsa på bra arbetsmiljö. Det är förutom att värna om sina arbetskamrater också en investering. En skadad yrkesman kostar pengar och det viktigaste man har inom företaget är ju medarbetarna. Inom föreningen har man tagit fram ett eget material för ett systematiskt arbetsmiljöarbete och man åker regelbundet ut till företagen och tittar efter så att de efterlevs.

Glasbranschföreningen

Glasbranschföreningen är en bransch- och arbetsgivarorganisation för ca 600 glasmästerier, bilglasmästerier, inramningsföretag och glasfasadföretag i Sverige

Glas. En gammal historia

Smältning av glas samt glastillverkning startade sannolikt i Persien för ungefär 5 000 år sedan.

Ljuset kommer från Sandviken!

Vid Sandvikens gymnasieskola, byggprogrammet har man tagit ett mycket lovvärt initiativ som borde ge inspiration och mana till efterföljd.

Jan Melin är yrkeslärare på byggprogrammet i Sandviken och det var när han, tillsammans med kollegor var på en studiedag där Galaxen Mitt Vd Jan von Knorring höll en föreläsning om den sjunkande fysiska kapaciteten hos dagen unga byggnadsarbetare, som idén föddes.

Bakgrunden är att i dag är cirka 25 procent av befolkningen mellan 18-65 år helt fysiskt inaktiva på sin fritid och tendensen är att fenomenet kryper ner i åldrarna. Hur det inverkar på den som tänker sig en framtid inom byggbranschen kan man lätt föreställa sig. Byggyrket kommer ju alltid att innebära belastande moment och är man i dålig fysisk kondition ökar risken drastiskt för att man ådrar sig någon form av belastningsskada.

Jan Melin och hans kollegor på bygggymnasiet hade redan börjat märka av den bristande fysiska förmågan hos sina elever och satte sig ner och planerade motåtgärder. Resultatet blev en projektplan för fysisk aktivitet på skolan. Man köpte in tio spinningcyklar och lade in två träningspass i veckan för en grupp på 18 elever, varav sex är flickor. Pengar till verksamheten fick man från Byggmästarföreningen i Gävleborg och den regionala yrkeskommittén (RYK).

Foto: David Holmquist

Glada byggelever i Sandviken tränar för ett längre yrkesliv.

Målsättningen är att öka elevernas insikt om betydelsen av träning och bra kost för att behålla en god hälsa. Är man någorlunda bra tränad så ökar chansen att undvika belastningsskador högst betydligt. Innan projektet satte igång så testades eleverna av läkare och specialister från det näraliggande bandygymnasiet i Sandviken.

Träningen utförs i direkt anslutning till utbildningslokalen på schemalagd tid och har blivit mycket populär på skolan. - Nu är det så att de övriga eleverna på byggprogrammet är avundsjuka på dem som är med i projektet, berättar Jan Melin. Man kommer att göra en sluttest och utvärdering i vecka 23 nästa år, för att kunna mäta hur mycket bättre deltagarna har blivit. Målsättningen är att Sandvikens gymnasieskola, byggprogrammet ska bli en mönsterskola för övriga byggprogram i landet. Det ska bli en naturlig del av undervisningen med träning för att kunna klara

de framtida arbetsuppgifterna. - Men en förutsättning för att ett sådant här projekt ska kunna fungera är att man har stöd från rektor och övrig skollledning, poängterar Jan Melin. Alla har varit mycket positiva och är med.

Kostnaderna för projektet är cirka 70 000 kr vilket inkluderar cyklarna, konditionstester, externa föreläsare, konsulter och projektplanering. Allt finansierat av Byggmästarföreningen i Gävleborg och den regionala yrkeskommittén (RYK). Som sagt ljuset kommer från Sandviken.

Fakta BYN och RYK

BYN, Byggnadsindustrins Yrkesnämnd, är ett partsammansatt organ. Det innebär att det finns representanter från båda arbetsgivarsidan och arbetstagsidans. Den regionala kontakten är de regionala yrkeskommittéerna RYK. Det finns en RYK per län (med vissa undantag).

250 000 kronor för friskare fötter

Leg. sjukgymnasten Mikael Ekblad, som vi skrev om i förra numret av tidningen, har fått 250 000 kronor från AFA (se faktaruta) för att kunna göra en forskningsstudie om hur riktiga arbetsskor med fotbäddar påverkar de arbetandes balans och koordination.

- Vi ska börja med att göra en pilotstudie där 20 snickare ska arbeta med nya riktiga arbetsskor med fotbäddar, berättar Mikael Ekblad. Vi ska även ha en lika stor kontrollgrupp snickare som får jobba med sin vanliga fotbäddad. Sen ska vi testa deras balans och koordinationsförmåga regelbundet för att kunna se och vetenskapligt bevisa, de skillnader som finns.

Efter den undersökningen hoppas Mikael Ekblad att kunna gå vidare i större skala. Han vill att detta ska leda till en vetenskapligt hållbar studie som ger en heltäckande bild av hur bra arbetsskor med riktiga fotbäddar påverkar dem som arbetar inom byggbranschen.

- Jag håller nu på med att ta fram ett mätsystem som är lätthanterligt och fungerar korrekt. Ambitionen

Mikael Ekblad vill kunna gå vidare i större skala.

är att vi ska kunna sätta igång efter årsskiftet, säger Mikael Ekblad.

Mikael kommer att hålla oss underrättade hur undersökningen fortskrider, så vi återkommer i frågan.

Fakta om AFA

Samlingsnamnet för AFA Livförsäkring, AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring.

AFA Försäkrings huvudsakliga arbetsuppgift är att administrera avtalsförsäkringar som är bestämda i kollektivavtal, eller andra överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter.

Gipsklipparen Chippen strimlar överblivet gips till lätthanterliga bitar som lätt kan transporteras iväg i en bask på den eldrivna vagnen EI-8an.

Gipsspill. Dammigt, skräpigt och skrymmande?

Men nu finns en mycket smart lösning på det problemet. En maskin som relativt tyst och snabbare än ögat strimlar upp överblivet gips till bitar stora som kexchoklad och som sedan lätt kan packas och transporteras iväg. Kombinerat med en bask och en eldriven vagn som kan lasta 1 200 kg får man ordning och reda på arbetsplatsen och ökad säkerhet och mera trivsel.

Det är företaget Starke Arvid i Ljungskile som tagit fram produkterna. Mer info på www.starkearvid.se

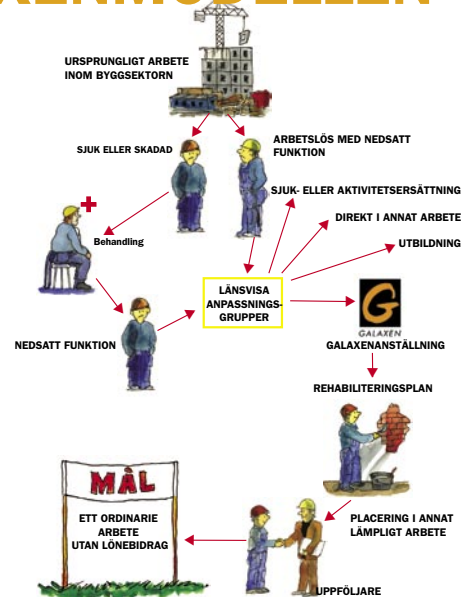
GALAXENMODELLEN

En yrkesarbetare inom byggsektorn som drabbats av sjukdom eller skada och inte kan återgå till sitt ordinarie arbete blir remitterad till anpassningsgruppen.

Där utarbetar man en rehabiliteringsplan och i många fall kan man erbjuda en Galaxenanställning med lönebidragsplacering i ett lämpligt arbete så att rehabiliteringsplanens intentioner förverkligas.

Galaxens uppföljare gör därefter regelbundna besök på arbetsplatsen för att se till att rehabiliteringen går bra. Lönebidraget till företaget omförhandlas varje år. Anställningstiden i Galaxen är i allmänhet inte längre än 4 år. Målet är att kunna fortsätta arbeta heltid utan lönebidrag. Galaxens rehabilitering till arbete ger vinst för alla parter. Samhällets vinst har kunnat beräknas till cirka 170 000 kronor per år för varje Galaxenanställd person.

Individen får ökad livskvalitet genom att få återgå i arbete och får även en högre lön än arbetslöshetsersättningen. Företaget får välutbildad arbetskraft för en låg kostnad och det företag som remitterar ett rehabiliteringsfall till anpassningsgruppen får hjälp med att klara av detta på ett riktigt sätt.

Klyftiga kakelsättare

Två smarta lösningar på problemet med damm när man kapar kakelplattor och liknande, har hamnat på redaktionsbordet. Den ena kommer från Johan Käll, 34 år, som för några år sedan var på ett jobb där han tröttnade på att springa ut i det fria varje gång han behövde kapa en skiva.

-Det är en plastdunk kopplad till en dammsugare och en plyfaskiva ovanpå med hål i. Det blir undertryck i dunken så att det mesta dammet hamnar i dammsugaren, berättar han. Lösningen var mycket enkel att tillverka. Det är inte svårt alls att göra en sådan här grej.

Den andra varianten för att lösa problemet kommer från Stefan Andersson, 45 år murare och plattläggare och dessutom skyddsombud. Hans lösning är kanske lite knepigare.

Han har kopplat ihop dammsugaren direkt med vinkelslipen. Slipen och munstycket sitter ihop med popnitar och epoxilim.

Till höger Johan Källs lösning. En hink kopplad till en dammsugare som skapar undertryck och en plyfa ovanpå.

Stefan Andersson har kopplat ihop slipen med dammsugarmunstycket.

Det fungerar jättebra, säger Stefan som även har tillverkat en likadan till en kompis.

- Den här kom till för cirka fyra år sedan när vi stod och jobbade i ett trapphus där vi inte fick smutsa ner med slipdamm.

Vi vill gärna se fler smarta lösningar. Hör av er till roland@expomarketing.se eller ring 0708-28 87 96.

Djupdykningar i byggbranschen av David Öqvist

Lite regionnytt

Ny Vd i sydöst och nytt folk på nya jobb

- Jag ser fram mot en intressant utmaning att vidareutveckla Galaxen Sydöst Bygg AB så att vi ytterligare kan öka den redan höga siffran på rehabilitering, säger **Christer Johanson**, ny vd på Galaxen Sydöst.

Under en sexårsperiod har vi haft i genomsnitt 48,7 procent godkänd rehabilitering. Jag vill också att personalen som jobbar med mig känner det positivt med bytet av Vd och att de samtidigt tycker det är stimulerande att jobba för mig och Galaxen. En viktig uppgift är också att satsa mer på prevention. Den som skött utbildningar, uppföljningar med mera, i Kronoberg, **Karl-Erik Lund** har gått i pension, **Thomas Wall** har anställts i Växjö för att gå bredvid **Rolf Lundström** en period och han kommer så småningom att hantera/handlägga Galaxarna i Kronoberg, men det blir **Göran Fogelberg** från Jönköping som kommer att sköta uppföljningen.

I övrigt kommer **Jörgen Larsson** i Blekinge att återta uppföljningsarbetet även i Blekinge. Så småningom kommer man att behöva en ny handläggare/uppföljare i Östergötland då **Björn Karlsson** har aviserat att han vill gå över till att jobba med företagsfrågor på BI i Linköping.

Göran Back-Ahlström, en Galaxare från Linköping, provar att succesivt ta över efter Björn Karlsson. Målet är att anställa Göran från och med 1 januari 2008.

I Väst fortsätter utvecklingen

- Region Väst fortsätter att utvecklas och är idag det största regionbolaget, säger **Johnny Jönsson** Vd i Galaxen Region Väst. **Glenn Tagge**, handläggare och preventionsinformatör, har varit delaktig att ta fram utbildningen "Säkra lyft" och fungerar som utbildningsledare för utbildningen av samliga handledare i byggföretagen i hela landet. Vi gör detta i samverkan med BI.

Vi har en nyanställning i Uddevalla (Fyrbodalområdet), **Rolf Mabäck** tidigare målare, som arbetar som uppföljare sedan september.

Ulf Zakrisson började första januari i Karlstad som handläggare, uppföljare och preventionsinformatör. Han efterträdde **Stig Persson**, som gått i pension.

Rätt skyddsglasögon på rätt plats. Alltid!

De integrerade glasögonen fästs lätt i fodret på Peltors skyddshjälm. Glasögonen går enkelt att skjuta in mellan hjälmkalet och fodret. Skalmarna är ledade och kan justeras vid behov. De integrerade glasögonen ligger tätt mot användarens kinder, och skyddar effektivt mot partiklar och damm mm. Finns i färgerna gul, grå och klar.

För information om närmaste återförsäljare, välkommen att kontakta Peltors kundtjänst på telefon 0370-65 65 65!

www.peltor.eu

The Optimal Solution

Hultafors

ATT LITA PÅ

Stämjärn

Grovniv med V-slipad stämjärnsfunktion. Eggen är slipad med dubbel eggvinkel och en avslutande bryning på laderskiva. Blad av 3 mm kolstål. Skaft och slida är tillverkade av extra slagtålig PP-plast.

LITE SNACK. MYCKET VERKSTAD.